

وصیت‌نامه معاویه؛ نشانگر نقش فعال امام حسین(ع) پیش از امامت

وصیت‌نامه معاویه خطاب به یزید که به فرزندش هشدار می‌دهد که برای ایجاد حکومت باید چند نفر از جمله امام حسین(ع) را مدنظر داشته باشد و نظر موافق آنها را برای خود اخذ کند، نشان می‌دهد که اباعبدالله(ع) پیش از امامت نیز در عرصه سیاسی - اجتماعی حضور جدی داشته است.

وصیت‌نامه معاویه خطاب به یزید که به فرزندش هشدار می‌دهد که برای ایجاد حکومت باید چند نفر از جمله امام حسین(ع) را مدنظر داشته باشد و نظر موافق آنها را برای خود اخذ کند، نشان می‌دهد که اباعبدالله(ع) پیش از امامت نیز در عرصه سیاسی - اجتماعی حضور جدی داشته است.

حجت‌الاسلام محسن خوانین زاده، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران(ایکنا)، به بیان برخی از ویژگی‌های اباعبدالله الحسین(ع) پیش از واقعه عاشورا پرداخت و اظهار کرد: در هر دوره از ولایت و امامت شیعه، تمام آحاد باید از آن امام تبعیت کنند و از او فرمانبر باشند.

خوانین‌زاده با اشاره به این‌که امام حسین(ع) از این قاعده مستثنا نبوده است، افزود: ایشان در زمان امامت برادر خود امام مجتبی(ع) تابع محض ایشان بودند. این به آن معنا نیست که در مسائل سیاسی آن دوره ورود نداشته باشند، بلکه به رغم ورود در مسائل اجتماعی و سیاسی در عالم اسلام و تشیع آن روز، حرف اول با امام حسن مجتبی(ع) بوده است.

وی در بیان نشانه‌های ورود امام حسین(ع) به مسائل سیاسی گفت: در این خصوص فقط کافیست که به نامه معاویه و وصیت‌نامه او خطاب به یزید اشاره کنیم. وقتی معاویه می‌خواست برای سلطنت فرزندش یزید اقداماتی را انجام بدهد، به او وصیت می‌کند که تو باید حتماً چند نفر را مدنظر داشته باشی و نظر موافق آنها را برای خود اخذ کنی، در غیر این صورت توفیقی نخواهی داشت و یکی از این چند نفر امام حسین(ع) است.

امام حسین(ع) مطالب سیاسی خود را که باطل بودن حاکمیت معاویه و برحق بودن ولایت و خلافت خود باشد، در مراسم حماسی آن روز برای شیعیان ایراد کردند و آن دعای مشهور عرفه را در حالی بیان کردند که طبق گفته راوی، پهنای صورت وی پر از اشک بود.

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی ادامه داد: همین مطلب نشان می‌دهد که اباعبدالله الحسین(ع) در دوره معاویه و در دوره امامت برادرش در صحنه سیاسی آن روز حضور فعالی دارد که دشمن او معاویه، چنین توصیه‌ای را به فرزندش یزید می‌کند.

وی افزود: از مواردی که معلوم می‌شود امام حسین(ع) در آن زمان بسیار تأثیرگذار بوده، این است که اباعبدالله الحسین دو سال قبل از واقعه عاشورا یعنی در سال 59 هجری در زمانی که فعالیت ایشان جدی‌تر می‌شود، به تمام رؤسای تشیع نامه می‌نویسد که به شیعیان اعلام کنند که امسال عازم حج هستند و اگر کسی می‌خواهد ایشان را در آنجا ملاقات کند، به حج بیاید.

خوانین‌زاده دعای مشهور عرفه را که اکنون بسیار مورد توجه است و بعد از ظهر روز عرفه تلاوت می‌شود، حاصل آن اجتماع عظیم دانست و گفت: شیعیان در آن سال، همه به اتفاق در مراسم حج شرکت کردند و در روز عرفه و در صحرای عرفات نزد امام حسین(ع) حاضر شدند.

وی افزود: امام حسین(ع) مطالب سیاسی خود را که باطل بودن حاکمیت معاویه و برحق بودن ولایت و خلافت خود باشد، در مراسم حماسی آن روز برای شیعیان ایراد کردند و آن دعای مشهور عرفه را در حالی بیان کردند که طبق گفته راوی، صورت و پهنای صورت وی پر از اشک بود.

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی ادامه داد: نباید غافل شویم که تمام یارانی که در روز عاشورا در کنار امام حسین(ع) حضور داشتند و با ایشان به شهادت رسیدند، فقط محصول عملکرد و پرورش ایشان نبودند، بلکه بخشی از یاران امام حسین(ع) در عاشورا کسانی بودند که امام حسن(ع) آنها را پرورش داده بودند و برای عاشورای حسینی تربیت کرده بودند.

وی افزود: برخی از یاران امام حسین(ع)، یاران امیرالمؤمنین هستند، یعنی در رکاب حضرت امیر در جنگ‌ها حضور داشتند، در کنار حضرت مجتبی(ع) حاضر بودند و با انتقال به دوره امامت امام حسین(ع) در رکاب ایشان به شهادت رسیدند و این اشخاص به این دلیل در دوره امام حسن(ع) اقدامی صورت ندادند که بخشی از آنها در زندان بودند.

خوانین زاده با تأکید بر ضرورت آماده بودن شرایط سیاسی و اجتماعی در ایجاد حرکت‌های انقلابی، اظهار کرد: نکته اساسی و مهم دیگر این است که مادامی که شرایط سیاسی و اجتماعی برای تشکیل نهضت، مهیا نشود، امام معصوم(ع) که رهبری را به عهده دارد، نهضتی را طراحی نمی‌کند و وارد قیام نمی‌شود.

وی افزود: عقل حکم می‌کند که تا شما نیرو و امکانات کافی برای یک عملیات و نهضت نداشته باشید، شروع یک عملیات محکوم به شکست است و نباید این اتفاق رخ دهد و راز این که ائمه معصومین(ع) به رغم برخورداری از حقانیت و اظهار آن به افراد جامعه، به انقلاب در حرکت اجتماعی دست نمی‌زنند، همین است که تا ظرفیت‌های کافی در جامعه وجود نداشته باشد، نباید امامی در این راستا قدمی بردارد.